

RESEARCH OF MASTERS AND POSTGRADUATE STUDENTS

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2025.87.12>

Euro-Atlantic Standards of Strategic Communications: Theoretical Foundations and Journalistic Approaches to Interpretation

Zakhar Bratyna

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

The purpose of the article is to clarify the Euro-Atlantic standards of strategic communications and to identify journalistic interpretative models within this process. The study is based on a combination of theoretical and methodological approaches to strategic communications and practical models of journalistic interpretation, such as rationalist, critical, and narrative, which made it possible to reveal the specifics of Ukraine's integration into the Euro-Atlantic communication space. The application of content analysis made it possible to single out the key principles of NATO and EU strategic communications—credibility, transparency, institutional coordination, and democratic accountability. The comparative method enabled the juxtaposition of Euro-Atlantic standards with Ukrainian practices and revealed both positive trends (the development of fact-checking, the use of digital platforms, journalism of public diplomacy) and problem areas (institutional fragmentation, dependence of part of the media on political groups). The research systematizes conceptual definitions of strategic communications in the works of Western and Ukrainian authors, as well as in NATO and EU normative documents; identifies the role of journalism as a mediator and legitimizer in the process of strategic communications, with an emphasis on its functions in building trust and ensuring public dialogue; explores the challenges for Ukraine, in particular Russia's disinformation campaigns, institutional weakness, and the need for harmonization with Euro-Atlantic standards; analyzes the integration of journalistic practices (fact-checking, narrative strategies, digitalization, journalism of public diplomacy) into the sphere of strategic communications; substantiates the effectiveness of the applied methods, which made it possible to consider strategic communications as a multilevel system combining political, media, and societal dimensions. It is concluded that journalism functions not only as a channel for disseminating strategic messages but also as a factor of their interpretation and legitimization in a democratic society.

Keywords: Euro-Atlantic integration, strategic communications, NATO standards, information policy, media and journalism, interpretation and discourse, communication strategies, democratic values, information security

Citation: Братина, З. (2025). Євроатлантичні стандарти стратегічних комунікацій: теоретичні засади та журналістські підходи до інтерпретації. *Наукові записки інституту журналістики*, 87 (2), 148–157. <https://doi.org/10.17721/2522-1272.2025.87.12>

Copyright: © 2025 Захар Братина. This is an open-access draft article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

ДОСЛІДЖЕННЯ МАГІСТРІВ І АСПІРАНТІВ

Євроатлантичні стандарти стратегічних комунікацій: теоретичні засади та журналістські підходи до інтерпретації

Захар Братина

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

Мета статті – з'ясувати євроатлантичні стандарти стратегічних комунікацій та визначити журналістські інтерпретаційні моделі у цьому процесі. Дослідження побудоване на поєднанні теоретико-методологічних підходів до стратегічних комунікацій і практичних моделей журналістської інтерпретації, зокрема таких як раціоналістична, критична та наративна, що дало змогу розкрити специфіку інтеграції України у євроатлантичний комунікаційний простір. Застосування контент-аналізу дало можливість виокремити ключові принципи стратегічних комунікацій НАТО та ЄС – достовірність, прозорість, інституційну координацію та демократичну підзвітність. Порівняльний метод дозволив зіставити євроатлантичні стандарти з українськими практиками та виявити як позитивні тенденції (розвиток фактчекінгу, використання цифрових платформ, журналістика публічної дипломатії), так і проблемні зони (інституційна фрагментарність, залежність частини медіа від політичних груп). У дослідженні: систематизовано концептуальні визначення стратегічних комунікацій у працях західних і українських авторів, а також у нормативних документах НАТО та ЄС; виявлено роль журналістики як посередника й легітиматора у процесі стратегічних комунікацій, з акцентом на її функції у формуванні довіри й забезпеченні публічного діалогу; досліджено виклики для України, зокрема дезінформаційні кампанії Росії, інституційну слабкість та потребу гармонізації з євроатлантичними стандартами; проаналізовано інтеграцію журналістських практик (фактчекінг, наративні стратегії, цифровізація, журналістика публічної дипломатії) у сферу стратегічних комунікацій; обґрунтовано результативність застосованих методів, які дозволили розглянути стратегічні комунікації як багаторівневу систему, що поєднує політичні, медійні та суспільні виміри. Підсумовується, що журналістика виступає не лише каналом поширення стратегічних меседжів, а й чинником їх інтерпретації та легітимзації у демократичному суспільстві.

Ключові слова: стратегічні комунікації, стандарти НАТО, інформаційна політика, медіа та журналістика, інтерпретація та дискурс, комунікаційні стратегії, інформаційна безпека

Проблематика стратегічних комунікацій посідає чільне місце у сучасних політичних та журналістських студіях. У контексті євроатлантичної інтеграції України особливої ваги набуває вивчення стандартів НАТО та ЄС, що визначають нормативні, інституційні й етичні засади інформаційної взаємодії.

Захар Братина <https://orcid.org/0009-0005-8341-3963>

Стаття є результатом дослідження в межах НДР кафедри військової журналістики Військового інституту КНУ імені Тараса Шевченка.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. У розробленні дослідження, збиранні, аналізі чи інтерпретації даних, у написанні рукопису спонсори участі не брали

Електронна адреса автора для листування: bratyna@knu.ua

Журналістика у цій сфері є не лише інструментом відображення реальності, а й активним чинником формування суспільної довіри, протидії дезінформації та забезпечення демократичного діалогу.

Теоретичне підґрунтя

У країнах ЄС та НАТО стратегічні комунікації давно розглядаються як частина безпеки та демократичного врядування. Документ *NATO Strategic Communications Policy* закріпив інтегроване бачення комунікацій, що поєднують публічну дипломатію, інформаційні операції та роботу з медіа (NATO, 2017, р. 2). ЄС розробив власний набір механізмів протидії дезінформації: *Action Plan against Disinformation* (European Commission, 2018, р. 5) та *European Democracy Action Plan* (European Commission, 2020), які акцентують на підтримці незалежних ЗМІ та розвитку медіаграмотності.

Ключовим інструментом став *Кодекс практик проти дезінформації* (European Commission, 2022), що зобов'язує цифрові платформи до прозорості й співпраці з дослідниками. Новітні регуляції – (*Digital Services Act, 2022*) та (*European Media Freedom Act, 2023/2024*) – посилили управління інформаційними ризиками та гарантували редакційну незалежність. Аналітичні структури, зокрема *StratCom COE* у Ризі, публікують регулярні звіти про методи російської та китайської дезінформації (NATO, 2016; NATO, 2024).

В Україні стратегічні комунікації стали пріоритетом після 2014 р. Доктрина інформаційної безпеки (Указ Президента, 2017) та Стратегія інформаційної безпеки (Указ Президента, 2021) визначили базові засади та напрями державної політики. Міністерство оборони ухвалило Концепцію стратегічних комунікацій ЗСУ (Міністерство оборони, 2017), що закріпила принципи взаємодії армії та суспільства.

На інституційному рівні створено Центр протидії дезінформації при РНБО (Указ Президента, 2021). У правовій площині ухвалено Закон України «Про медіа» (Закон України, 2022), що гармонізує законодавство з нормами ЄС. Паралельно активно розвиваються незалежні фактчекінгові ініціативи – *StopFake*, *VoxCheck*, які стали визнаними партнерами міжнародних мереж (Антипова, 2023, с. 48).

Однак, попри поступ, зберігаються суттєві виклики. Передусім – фрагментарність міжвідомчої координації: різні органи державної влади ведуть комунікацію без достатньої узгодженості. Необхідним є створення єдиної архітектури стратегічних комунікацій, що відповідає б практикам НАТО.

Також потребують розвитку: впровадження європейських стандартів прозорості онлайн-платформ під час виборчих циклів; формування альянсів «держава – журналісти – фактчекери – академічна спільнота» для швидкого обміну даними; розроблення методик оцінювання ефективності комунікацій за чіткими KPI (достовірність, охоплення, довіра, швидкість реагування); посилення регіональних медіа, які найбільше піддаються інформаційним атакам; запровадження етичних протоколів журналістики воєнного часу, що регулюють роботу з UGC, deepfake та AI-контентом.

Таким чином, зарубіжні стандарти і практики створили для України міцну основу для реформування системи стратегічних комунікацій. Водночас національний рівень потребує подальшої інституційної консолідації, практичної гармонізації з європейським законодавством і розвитку журналістики як активного партнера в комунікаційній безпеці.

Мета статті – з'ясувати євроатлантичні стандарти стратегічних комунікацій та визначити журналістські інтерпретаційні моделі у цьому процесі.

Метод

Дослідження побудоване на поєднанні теоретико-методологічних підходів до стратегічних комунікацій і практичних моделей журналістської інтерпретації, зокрема таких як раціоналістична, критична та наративна, що дало змогу розкрити специфіку інтеграції України у євроатлантичний комунікаційний простір.

Застосування контент-аналізу дало можливість виокремити ключові принципи стратегічних комунікацій НАТО та ЄС – достовірність, прозорість, інституційну координацію та демократичну підзвітність. Порівняльний метод дозволив зіставити євроатлантичні стандарти з українськими практиками та виявити як позитивні тенденції (розвиток фактчекінгу, використання цифрових платформ, журналістика публічної дипломатії), так і проблемні зони (інституційна фрагментарність, залежність частини медіа від політичних груп).

Результати та обговорення

У дослідженнях НАТО стратегічні комунікації (StratCom) розглядаються як «інтегрований процес узгодження дій, повідомлень та іміджевих практик для досягнення політичних і безпекових цілей» (NATO, 2017, р. 6). Водночас у журналістичознавстві вони тлумачаться крізь призму масових комунікацій, framing-аналізу та теорії agenda-setting (Юськів, Карпчук, Пелех, 2024).

Загалом, поняття стратегічних комунікацій у науковій літературі та нормативних документах НАТО й ЄС трактується багатозначно, проте у всіх випадках наголос робиться на інтегрованості комунікаційних процесів та їх зв'язку з політичними цілями.

У документах НАТО стратегічні комунікації визначаються як *«скоординовані та належним чином інтегровані дії, повідомлення й іміджеві практики, спрямовані на підтримку досягнення політичних та воєнних цілей»* (NATO, 2017, р. 2). Таким чином, у фокусі опиняється узгодженість між військовими, дипломатичними та інформаційними інструментами, що формує цілісну картину політичної комунікації.

З іншого боку, у наукових студіях з масових комунікацій стратегічні комунікації розглядаються як складник ширшого процесу впливу на громадську думку через інтеграцію медіа, паблік рилейнз та політичного дискурсу. Наприклад, Д. МакКвейл визначає їх як цілеспрямований процес управління символічними ресурсами з метою досягнення суспільних і політичних результатів (McQuail, 2010, р. 126).

У працях Ю. Хабермаса підкреслюється зв'язок стратегічних комунікацій з публічною сферою. Він зазначав, що «раціональна комунікація» має слугувати легітимації влади, тоді як стратегічні комунікації можуть стати механізмом, що або підтримує демократичний діалог, або перетворюється на маніпулятивний інструмент (Habermas, 1989, р. 27).

У сучасній журналістиці концепт стратегічних комунікацій тісно переплітається з поняттям фреймінгу та agenda-setting. Роберт Патнем та інші дослідники зазначають, що засоби масової інформації через відбір тем і способів подання фактично визначають рамки, в яких суспільство сприймає політичну реальність (Putnam, 1993). У цьому сенсі журналістика виступає як канал, що транслює та інтерпретує стратегічні меседжі, задані міжнародними організаціями або державними інституціями.

В українському контексті дослідниця А. Антипова підкреслює, що стратегічні комунікації у сфері національної безпеки мають «інтегративний характер і поєднують державні, громадські та медійні ресурси в єдину систему інформаційного захисту» (Антипова, 2023, с. 47). Це положення особливо актуальне для розуміння ролі журналістики як частини національної стратегії протидії дезінформації.

Таким чином, стратегічні комунікації можна визначити як багаторівневий процес, що охоплює офіційну політику, інституційні практики та журналістське посередництво, а їх дослідження потребує поєднання політологічного та журналісткознавчого підходів.

Євроатлантична модель стратегічних комунікацій сформувалася на перетині практик НАТО, Європейського Союзу та окремих держав-членів. Вона передбачає не лише технічні стандарти комунікацій, а насамперед ціннісні засади, які підкреслюють роль демократичного управління, прозорості та підзвітності.

У документах НАТО акцент робиться на принципах достовірності, своєчасності та єдиної координації. В офіційній *NATO Strategic Communications Policy* зазначається: «усі комунікаційні зусилля Альянсу повинні бути узгоджені з політичними цілями, відповідати демократичним стандартам та зміцнювати довіру аудиторії» (НАТО, 2017, р. 3). Це означає, що навіть під час кризових ситуацій інформація має залишатися правдивою і перевіреною, щоб не підривати авторитет інституцій.

Європейський Союз у своїй *Action Plan against Disinformation* (European Commission, 2018) визначає ключові напрями боротьби з дезінформацією: підтримка незалежних медіа, розвиток фактчекінгових ініціатив та підвищення рівня медіаграмотності громадян. ЄС підкреслює принцип субсидіарності: комунікації мають відбуватися максимально наближено до громадян, з урахуванням національного та культурного контексту (European External, 2021).

Дослідники наголошують, що спільною рисою євроатлантичного підходу є розуміння стратегічних комунікацій як «двостороннього процесу»: з одного боку, інституції формують та поширюють повідомлення, з іншого – враховують реакцію суспільства, коригуючи власні дії (Hallahan and others, 2007, р. 15). У журналістському вимірі це означає, що медіа не тільки передають сигнали від влади, а й стають каналом зворотного зв'язку, відображаючи суспільні настрої.

Таким чином, євроатлантичний підхід базується на трьох ключових принципах:

- прозорість і достовірність – інформація має відповідати стандартам правдивості;
- інклюзивність – урахування громадської думки та участі медіа;
- інституційна координація – поєднання зусиль держави, міжнародних структур і журналістики.

Журналістика у контексті стратегічних комунікацій розглядається як ключовий посередник між інституціями влади, міжнародними організаціями та суспільством. Саме медіа перетворюють політичні й безпекові меседжі на доступні й зрозумілі для громадян повідомлення, забезпечуючи тим самим функціонування демократичної публічної сфери.

Згідно з класичною концепцією масових комунікацій Д. МакКвейла, журналістика виконує низку функцій – інформаційну, кореляційну, культурно-трансмісивну та мобілізаційну (McQuail, 2010, р. 89). У сфері стратегічних комунікацій ці функції набувають особливого значення: медіа не лише інформують про події, але й формують рамку (frame) для їхнього осмислення, визначають порядок денний (agenda-setting), що прямо впливає на суспільне сприйняття політики НАТО чи ЄС.

У дослідженнях Л. Даймонда журналістика описується як «інфраструктурний елемент демократії», оскільки вона створює умови для підзвітності влади та громадської участі (Diamond, 1999, р. 231). Для євроатлантичного підходу ця теза є визначальною: стратегічні комунікації не можуть існувати без незалежних медіа, які здатні забезпечити контроль і зворотний зв'язок.

Сучасні теорії «четвертої влади» підкреслюють, що журналістика у безпековому вимірі є також чинником формування суспільної довіри. Як зазначає Г. Говард, слабкість громадянського суспільства у посткомуністичних країнах часто посилюється через брак

незалежної журналістики, яка могла би виконувати функцію стратегічного комунікатора (Howard, 2003, p. 57).

В українських реаліях журналістика відіграє роль як у внутрішньому, так і зовнішньому контексті. Усередині країни вона допомагає громадянам орієнтуватися в складному інформаційному полі, а на міжнародному рівні – виступає інструментом публічної дипломатії, формуючи позитивний образ України у глобальних медіа. Як слушно зазначає Антипова, «українські медіа виконують завдання не лише з інформування населення, а й з комунікації з міжнародними партнерами, демонструючи відданість демократичним цінностям» (Антипова, 2023, с. 48).

Таким чином, журналістика в євроатлантичному підході до стратегічних комунікацій має подвійну роль: медіаторську – забезпечення зв'язку між інституціями та суспільством і легітимізаційну – формування суспільної довіри та підтримки демократичних процесів.

Зазвичай виокремлюють три журналістські підходи до інтерпретації євроатлантичних стратегічних комунікацій: раціоналістичний, критичний і наративний.

1. *Раціоналістичний підхід* орієнтується на відтворення логіки офіційних джерел та політичних аргументів. У журналістиці він проявляється у формі *policy-oriented reporting*, коли новини вибудовуються навколо офіційних заяв, документів та політичних рішень. Така модель особливо характерна для висвітлення діяльності міжнародних організацій, де ключовим стає дотримання точності та нейтральності. Як зазначає Ю. Хабермас, комунікація, що ґрунтується на «раціональних аргументах», сприяє легітимізації влади та формуванню демократичної публічної сфери (Habermas, 1989, p. 27). Для НАТО й ЄС такий підхід важливий у забезпеченні довіри до інституцій, а для журналістики – у підтримці професійних стандартів достовірності.

2. *Критичний підхід* пов'язаний з традицією *watchdog journalism*, яка підкреслює роль журналістики як «сторожового пса демократії». Цей підхід орієнтується на виявлення суперечностей, прихованих ризиків та можливих маніпуляцій у стратегічних комунікаціях.

Як слушно зазначають Халін і Манчіні, демократичні медіасистеми відрізняються здатністю не лише транслювати офіційні повідомлення, але й критично їх осмислювати, забезпечуючи суспільний контроль (Hallin, & Mancini, 2004, p. 26). Така практика особливо актуальна для України, де існує потреба у балансі між мобілізаційними комунікаціями в умовах війни та критичною журналістикою, яка не дозволяє владі монополізувати інформаційний простір.

3. *Наративний підхід* спирається на використання історій (storytelling), які роблять стратегічні меседжі доступними й емоційно зрозумілими для широкої аудиторії. Як показує Ентман, у процесі *framing* журналісти створюють «рамки інтерпретації», що допомагають аудиторії структурувати складні політичні події (Entman, 1993, p. 52).

У випадку євроатлантичних стратегічних комунікацій це проявляється в поданні інформації через персоналізовані історії військовослужбовців, дипломатів чи громадян, які уособлюють демократичні цінності та спільні безпекові цілі. Для української журналістики це стало особливо поширеним після 2022 р., коли наратив «боротьби за свободу» та «єдності із Заходом» перетворився на один із центральних комунікаційних сюжетів.

Таким чином, інтерпретаційні моделі журналістики – раціоналістична, критична й наративна – демонструють різні способи осмислення стратегічних комунікацій. Їхнє поєднання забезпечує як об'єктивність та прозорість, так і глибину суспільного розуміння та підтримку демократичних процесів.

Євроатлантичні стандарти і український контекст. Інтеграція України у євроатлантичний комунікаційний простір супроводжується низкою викликів, що зумовлюють як *структурні, так і змістовні труднощі* в реалізації стратегічних комунікацій:

1) Масштабні дезінформаційні кампанії Російської Федерації. З початком гібридної війни, а особливо після повномасштабного вторгнення 2022 р., Україна стала мішенню системної дезінформації, що поширюється через медіа, соціальні мережі та цифрові платформи. Як зазначає NATO StratCom COE (NATO StratCom COE, 2016), російські інформаційні кампанії спрямовані на підрив довіри до української держави, розкол єдності із Заходом та деморалізацію населення. Це створює значні труднощі для журналістів, які мають одночасно виконувати завдання з оперативного інформування та протидії маніпуляціям.

2) Інституційна слабкість у сфері стратегічних комунікацій. Попри прийняття низки програмних документів – зокрема Доктрини інформаційної безпеки (Указ Президента, 2017) та Стратегії інформаційної безпеки (Указ Президента, 2021) – інституційна система стратегічних комунікацій в Україні досі перебуває на етапі становлення.

3) Потреба в гармонізації з євроатлантичними стандартами. Україна прагне наблизитися до стандартів НАТО та ЄС, однак процес адаптації є складним. Європейська Комісія (2018) наголошує, що боротьба з дезінформацією вимагає комплексного підходу: підтримки незалежних медіа, розвитку фактчекінгових платформ і підвищення медіаграмотності громадян. В Україні ці напрями розвиваються, проте їх реалізація гальмується фінансовими та організаційними обмеженнями.

4) Вплив внутрішньополітичних чинників. Стан медіа-сфери в Україні ускладнюється впливом олігархічних інтересів та високим рівнем політичної поляризації. Як зазначає М. Говард (Howard, 2003, р. 89), слабкість громадянського суспільства у посткомуністичних країнах тісно пов'язана із залежністю медіа від політичних і фінансових груп. Для України це означає ризик зменшення довіри до журналістики як незалежного актора стратегічних комунікацій.

5) Виклики цифровізації та нових медіа. Швидке поширення соціальних мереж створює як нові можливості, так і ризики для журналістики. З одного боку, цифрові платформи дозволяють оперативно доносити інформацію до міжнародної аудиторії, з іншого – стають простором для поширення фейків і «інформаційного шуму». Це вимагає від українських медіа застосування інноваційних підходів до фактчекінгу та верифікації інформації.

Таким чином, виклики для України охоплюють як зовнішні загрози (дезінформація, інформаційна агресія), так і внутрішні проблеми (інституційна слабкість, залежність медіа, обмежені ресурси). Їх подолання можливе лише за умови системної інтеграції євроатлантичних стандартів і активної участі журналістики у формуванні прозорого інформаційного середовища.

Інтеграція журналістських практик. Одним із ключових завдань України на шляху до євроатлантичної інтеграції є адаптація журналістських практик до стандартів стратегічних комунікацій НАТО та ЄС. Це передбачає поєднання професійних стандартів журналістики з вимогами національної безпеки та демократичного управління. Зокрема:

1) Фактчекінг і боротьба з дезінформацією. Фактчекінг стає основою інтеграції євроатлантичних практик у журналістику. Європейська Комісія (*Action Plan, 2018*) підкреслює, що підтримка незалежних перевірочних платформ і розвиток медіаграмотності є центральними елементами протидії дезінформації. В Україні такі ініціативи активно розвиваються (StopFake, VoxCheck), і вони фактично відображають практики, рекомендовані ЄС. Як зазначає Entman (Entman, 1993), процес *framing* є вирішальним: саме журналісти визначають, які факти набувають ваги, а які залишаються поза увагою.

2) Журналістика публічної дипломатії. Журналісти виступають не лише як ретранслятори новин, але і як агенти публічної дипломатії, сприяючи формуванню позитивного іміджу України у міжнародних медіа. Згідно з підходом Даймонда (Diamond, 1999), демократична стабільність значною мірою залежить від здатності держави

комунікувати свої цінності й досягнення зовнішній аудиторії. Українські журналісти, працюючи на глобальних інформаційних майданчиках (BBC, CNN, Deutsche Welle), підсилюють стратегічні меседжі держави, орієнтовані на єдність із Заходом.

3) Використання наративних стратегій. Наративний підхід (storytelling) дозволяє трансформувати складні політичні та безпекові рішення у доступні для широкої аудиторії історії. Як наголошує Hallin і Mancini (Hallin & Mancini, 2004, p. 27), журналістика виконує роль «культурного перекладача», адаптуючи стратегічні меседжі до суспільного контексту. В Україні це проявляється у використанні персоналізованих історій військовослужбовців, волонтерів і цивільних, які стали символами спротиву та співпраці з міжнародними партнерами. Такі наративи резонують із ціннісними орієнтирами євроатлантичного простору – демократією, солідарністю, свободою.

4) Цифровізація журналістики і комунікацій. Євроатлантичні стандарти приділяють особливу увагу цифровим каналам стратегічних комунікацій. NATO наголошує, що соціальні медіа є ключовим інструментом у формуванні громадської думки та протидії пропаганді. В Україні журналісти активно використовують Telegram, Twitter/X, TikTok і Instagram не лише для оперативного інформування, а й для мобілізації міжнародної підтримки. Це демонструє високий рівень інтеграції сучасних журналістських практик у стратегічні комунікації.

Таким чином, інтеграція журналістських практик в Україні охоплює кілька вимірів: від фактчекінгу і цифрової грамотності до публічної дипломатії й наративних стратегій. Це свідчить про поступове наближення українських медіа до євроатлантичної моделі стратегічних комунікацій, що ґрунтується на прозорості, достовірності та ціннісній легітимації.

Висновки

Журналістика виступає ключовим механізмом адаптації цих стандартів для суспільної аудиторії. У межах євроатлантичного підходу медіа виконують не лише інформаційну, а й кореляційну, легітимаційну та мобілізаційну функції. Саме через інтерпретаційні практики (agenda-setting, framing) журналістика робить безпекові й зовнішньополітичні меседжі зрозумілими, зіставними та суспільно прийнятними. Три інтерпретаційні моделі журналістики – раціоналістична, критична та наративна – є взаємодоповнювальними і разом забезпечують і об'єктивність, і емпатійну зрозумілість. Українські медіа, інтегруючи елементи євроатлантичних моделей, підвищують власну спроможність протидіяти дезінформації та формувати демократичний дискурс. Системні дезінформаційні атаки РФ, фрагментарність координації, нерівномірна інституційна спроможність і вплив політико-фінансових груп на частину медіа створюють «подвійну напругу». Подолання цієї напруги можливе через узгодження державних стратегій, професійних стандартів журналістики та практик громадянського суспільства. Адаптація журналістських практик до євроатлантичних стандартів уже триває, але потребує систематизації. Розвиток фактчекінгу, використання цифрових платформ, журналістика публічної дипломатії й продумані наративні стратегії демонструють рух у правильному напрямі. Наступним етапом має стати інституційне закріплення єдиних процедур координації, прозорих протоколів верифікації і стандартів етичної взаємодії з аудиторіями.

Декларація про генеративний штучний інтелект та технології, що використовують штучний інтелект у процесі написання. Під час підготовки цієї статті автор використовував ChatGPT 4o для пошуку наукових джерел. Після використання цього інструмента автор перевіряв запропоновані джерела. Автор статті несе повну відповідальність за використання і цитування джерел.

Посилання

- Diamond, L. (1999). *Developing democracy: Toward consolidation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. 366 p. <https://www.press.jhu.edu/books/title/1437/developing-democracy>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- European Commission. (2018). *Action Plan against Disinformation*. Brussels: European Union. 29 p. https://commission.europa.eu/publications/action-plan-disinformation-commission-contribution-european-council-13-14-december-2018_en
- European Commission. (2020). *European Democracy Action Plan (EDAP)*. Brussels: European Commission. 32 p. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0790&from=EN>
- European Commission. (2022). *Code of Practice on Disinformation*. Brussels: European Commission. 48 p. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>
- European Commission. (2022). *Digital Services Act (Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services)*. Official Journal of the European Union, L 277, 1–102. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj/eng>
- European Commission. (2023/2024). *European Media Freedom Act: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a common framework for media services in the internal market*. COM/2022/457 final. Brussels: European Commission. 67 p. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023DC0931>
- European External Action Service (EEAS). (2019). *EU Strategic Communication*. Brussels: EEAS. 34 p. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/eeas_annual_activity_report_2019_-_final_for_web.pdf
- Habermas, J. (1989). *The structural transformation of the public sphere*. Cambridge, MA: MIT Press. 328 p. <https://mitpress.mit.edu/9780262581080/the-structural-transformation-of-the-public-sphere/>
- Hallahan, K., Holtzhausen, D., van Ruler, B., Vercic, D., & Sriramesh, K. (2007). Defining strategic communication. *International Journal of Strategic Communication*, 1(1), 3–35. <https://doi.org/10.1080/15531180701285244>
- Hallin, D. C., & Mancini, P. (2004). *Comparing media systems: Three models of media and politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 342 p. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511790867>
- Howard, M. M. (2003). *The weakness of civil society in post-communist Europe*. Cambridge: Cambridge University Press. 226 p. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511840012>
- McQuail, D. (2010). *Mass communication theory* (6th ed.). London: Sage Publications. 621 p. https://archive.org/details/mcquailsmasscomm0000mcqu_06ed/page/n9/mode/2up
- NATO StratCom COE. (2016). *Russian information campaign against Ukrainian state and defence forces: Framing of the Ukraine–Russia conflict in online and social media*. Riga: NATO StratCom COE. 109 p. <https://stratcomcoe.org/publications/framing-of-the-ukrainerussia-conflict-in-online-and-social-media/175>
- NATO StratCom COE. (2024). *War on all fronts: How the Kremlin’s media ecosystem broadcasts the war in Ukraine*. Riga: NATO StratCom COE. 220 p. <https://stratcomcoe.org/publications/war-on-all-fronts-how-the-kremlins-media-ecosystem-broadcasts-the-war-in-ukraine/301>
- NATO. (2017). *NATO strategic communications policy*. Brussels: NATO HQ. <https://mpsotc.army.gr/wp-content/uploads/2025/07/MC-0628-NATO-Military-Policy-on-StratCom.pdf>
- Putnam, R. (1993). *Making democracy work: Civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton University Press. 258 p. <https://doi.org/10.2307/j.ctt7s8r7>
- Антипова, А. (2023). Стратегічні комунікації як складова інформаційної безпеки держави [Strategic communications as a component of state information security]. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*, 13(1), С. 44–52. <https://doi.org/10.56215/naia-chasopis/1.2023.44>
- Закон України «Про медіа». (2022, чинна редакція з 2025 р.) [“On Media”]. Відомості Верховної Ради України. 156 с.
- Міністерство оборони України. (2017). *Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних сил України* [Concept of strategic communications of the Ministry of Defence of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine]. Київ: МОУ. 12 с. <https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/nakaz-ministerstva-oboroni-ukraini-n-612-vid->

22-11-2017-pro-zatverdzhennia-kontseptsii-strategichnikh-komunikatsii-ministerstva-oboroni-ukraini-ta-zbroinikh-sil-ukraini

Указ Президента України. (2017). Указ № 47/2017 «Про Доктрину інформаційної безпеки України» [On the Doctrine of Information Security of Ukraine]. Офіційний вісник Президента України. 14 р. <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>

Указ Президента України. (2021). Указ № 106/2021 «Про створення Центру протидії дезінформації» [On the Establishment of the Centre for Countering Disinformation] <https://www.president.gov.ua/documents/1062021-37421>

Указ Президента України. (2021). Указ № 685/2021 «Про Стратегію інформаційної безпеки України» [On the Strategy of Information Security of Ukraine]. Офіційний вісник Президента України. 24 с. <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>

Юськів, Б., Карпчук, Н., & Пелех, О. (2024). Зміни стратегічних комунікацій України в час російсько-української війни (2022–2024 pp.) [Changes in Ukraine's strategic communications during the Russia–Ukraine war (2022–2024)]. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 3(20), 99–112. <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/291>.

Надійшла до редакції 28.08.2025
Прийнято до друку 14.11.2025
Оприлюднено 20.12.2025